

Пролог

У кожному клубі є свій зануда. Клуб «Коронейшн» не був винятком, і той факт, що в цей день відбувався авіаналіт, не вплинув на звичні процеси.

Майор Портер, відставний офіцер індійської армії, зашурхотів газетою і прокашлявся. Всі уникали його погляду, але намарно.

— Бачу, в *The Times* розмістили повідомлення про смерть Гордона Клоуда, — сказав він. — Звичайно, дуже стисло. «5 жовтня внаслідок ворожих дій...» Адресу не вказано. Власне, це відбулося за рогом мого будинку. Один із великих будинків на Кемпден-Гілл. Слід зазначити, що мене це сколихнуло. Я відповідальний за цивільну оборону. Клоуд саме повернувся зі Штатів. Їздив туди у справі урядових закупівель. Поки був там, одружився. Молода вдова — вона годилася йому в доньки. Місіс Андерхей. Власне, я перетинався з її першим чоловіком у Нігерії.

Майор Портер зробив паузу. Ніхто не зацікавився і не попросив його продовжувати розповідь. Усі позакривали обличчя газетами, але цього було недостатньо, щоб віддохотити майора Портера. Він завжди

мав у запасі довгі історії — як правило, про людей, яких ніхто не знав.

— Цікаво, — твердо сказав майор Портер, дивлячись краєм ока на гостроносі лаковані туфлі. Він категорично засуджував таке взуття. — Як я й казав, я відповідальний за цивільну оборону. Вибухи — річ цікава. Ніколи не знаєш, які будуть наслідки. Вибухнув підвал, і знесло дах. Перший поверх практично не зачепило. В будинку перебувало шестеро осіб. Троє слуг — подружжя і покоївка, а також Гордон Клоуд із дружиною і швагром. Вони всі були в підвалі, крім швагра, колишнього бійця командос. Він надавав перевагу зручній спальні на першому поверсі і — от диво! — відбувся кількома синцями. Усі троє слуг загинули від вибуху. Гордон Клоуд опинився під завалами. Його звідти дістали, але він помер на шляху до лікарні. Його дружина постраждала від вибуху — залишилася без одягу, але вижила. Думают, що вона одужає. Стане багатою вдовою: у Гордона Клоуда на рахунках було понад мільйон фунтів.

Майор Портер знову витримав паузу. Він перевів погляд із гостроносих лакованих туфель на смугасті штани, потім на чорне пальто і зрештою на голову яйцеподібної форми та пишні вуса. Безперечно, іноземець! Це пояснює туфлі. «На що перетворився цей клуб? — обурився майор Портер. — Навіть тут немає проходу від іноземців». Ця думка промайнула в його голові, не порушивши хід розповіді.

Той факт, що іноземець уважно слухав майора Портера, ніяк не вплинув на його упередження.

— Їй не більше двадцяти п'яти років, — продовжив він. — І вже вдруге овдовіла. Принаймні вона так думає...

Він запнувся, сподіваючись на якісь коментарі. Так і не дочекавшись їх, уперто продовжив:

— Власне, у мене своя думка з цього приводу. Ця справа підозріла. Як я вам уже казав, я був знайомий з її першим чоловіком — Андерхеєм. Хороший хлопець, якийсь час був окружним комісаром у Нігерії. Дуже любив свою роботу — першокласний службовець. Він одружився з цією дівчиною в Кейптауні. Вона була там з якоюсь трупом. Убога, вродлива і безпорадна. Слухала, як цей бідолаха Андерхей розповідає про свій округ і безмежні простори, приговорювала: «Хіба це не чудово?» Заявляла, що хоче «втекти від усього». Отже, вона вийшла за нього заміж і втекла від усього. Він був дуже закоханим у неї, бідолаха, але стосунки з самого початку не склалися. Вона ненавиділа дику природу, боялася тубільців, а ще їй було страшенно нудно. Їй кортіло спілкуватися з театральним бомондом. Усамітнення в джунглях було не для неї. Майте на увазі: сам я ніколи її не бачив, це все мені розповідав старий добрий Андерхей. Він важко переживав розрив, але вчинив гідно: відправив її додому і погодився дати розлучення. Саме тоді я з ним познайомився.

Він був знервованим і хотів виговоритися. У дечому Андерхей був кумедним і старомодним: як римокатолик, він не хотів розлучатися. «Є й інші способи дати жінці свободу», — сказав він мені. «Послухай, приятелю, — твердив йому я, — не роби дурниць. Жодна жінка у світі не варта того, щоб пустити собі кулю в голову».

Він сказав, що не мав цього на думці. «Але я самотній чоловік, — пояснив він, — до мене нікому немає діла. Якщо надійде повідомлення про мою смерть, Розалін стане вдовою — а саме цього вона хоче». «А як же ти?» — запитав я. «Ну, — відповів він, — можливо, за тисячу миль звідси вигулькне такий собі містер Енох Арден і почне нове життя». «Вона може опинитися в незручному становищі», — застеріг я його. «О ні, — сказав він. — Я б сумлінно грав свою роль. Роберт Андерхей помер би точно». Більше я про це не згадував, але за шість місяців дізнався, що Андерхей помер від лихоманки десь у джунглях. Його тубільці були надійними. Вони переконливо описали обставини смерті й передали записку, написану Андерхеєм, у якій повідомлялося, що тубільці зробили для нього все, що могли, але він, схоже, помирає. Він хвалив керівника своєї групи. Цей чоловік був відданим йому, як і всі інші. Якби вони щось пообіцяли Андерхею, то дотримали б слова. Отже, виходить так... Може, Андерхей похований десь в екваторіальній Африці,

а може, й ні. Якщо він живий, одного дня це може стати шоком для місіс Гордон Клоуд. Як на мене, вона це заслужила. Я не був із нею знайомий, але чую авантюристів за версту! Вона зламала бідолашного Андерхея. Це цікава історія.

Майор Портер обвів поглядом присутніх, сподіваючись, що вони підтримають його твердження. Дві пари очей дивилися на нього знуджено й підозріливо, молодий Меллон відвів очі, а мосьє Еркюль Пуаро виявляв ввічливий інтерес. Почувся шурхіт газети. Сивий чоловік з непроникним обличчям тихо встав зі свого крісла біля каміна й вийшов.

Майор Портер відкрив рота від здивування, а молодий містер Меллон ледь чутно присвиснув.

— Ви догралися! — сказав він. — Знаєте, хто це був?

— Хай мене Бог боронить! — схвильовано відповів майор Портер. — Звісно, я не знайомий із ним близько, але ми якось перетиналися... Це ж Джеремі Клоуд, брат Гордона Клоуда? Дуже прикро, хай йому грець! Якби я знав...

— Він адвокат, — зауважив молодий Меллон. — Мабуть, подасть на вас до суду за наклеп чи за очорення репутації.

Молодий містер Меллон любив навівати страх і пригнічення там, де це не заборонялося Законом про оборону Королівства.

— Дуже прикро. Дуже!

— До вечора про це знатиме увесь Вормзлі-Гіт, — сказав містер Меллон. — Там живуть усі Клоуди. Вони допізна обговорюватимуть, яких заходів ужити.

Але в цю мить прозвучав відбій повітряної тривоги, і молодий містер Меллон припинив під'юджувати майора Портера. Він обережно вивів свого друга Еркюля Пуаро на вулицю.

— У цих клубах жаклива атмосфера, — зауважив він. — Збіговища старих зануд. Безперечно, Портер — найгірший із них. Він описує індійський трюк із мотузкою сорок п'ять хвилин і знає всіх, чий родичі були в Пуні!

Це було восени 1944 року. А пізньої весни 1946 року до Еркюля Пуаро прийшла відвідувачка.

* * *

Погожого травневого дня Еркюль Пуаро сидів за своїм охайним письмовим столом. До нього підійшов слуга Джордж і шанобливо пробурмотів:

— Вас хоче бачити якась леді, сер.

— Яка леді? — обережно запитав Пуаро.

Він завжди любив точні описи Джорджа.

— На вигляд сорок-п'ятдесят років, сер. Неохайна, зовнішність дещо артистична. Хороші туфлі. Твідове пальто і спідниця, мереживна блуза. Сумнівне єгипетське намисто і синій шифоновий шарф.

Пуаро ледь помітно здригнувся.

— Не впевнений, що хочу її бачити.

— Сказати їй, що ви не приймаєте відвідувачів, сер? Пуаро задумливо подивився на нього.

— Гадаю, ви вже сказали їй, що я зайнятий важливою справою і мене не можна відволікати?

Джордж прокашлявся.

— Вона відповіла, що спеціально приїхала сюди з села, сер, і чекатиме стільки, скільки потрібно.

Пуаро зітхнув.

— Ніколи не слід опиратися неминучому, — сказав він. — Якщо жінка середнього віку з єгипетським намистом вирішила зустрітись зі знаменитим Еркюлем Пуаро і приїхала для цього з села, її ніщо не зупинить. Вона сидітиме в залі, поки не доб'ється свого. Проведіть її, Джордже.

Джордж вийшов із кабінету, а потім повернувся і сказав офіційним тоном:

— Місіс Клоуд.

У кабінет увійшла усміхнена жінка в поношеному твіді й шарфі, що розвівався за плечима.

Вона підійшла до Пуаро і простягнула йому руку. Цей жест супроводжувався брязкотом намиста.

— Мосьє Пуаро, — сказала вона, — мене направили до вас духи.

Пуаро кліпнув очима.

— Справді, мадам? Сідайте і розкажіть мені...

Йому не вдалося закінчити фразу.

— Двома способами, мосьє Пуаро. За допомогою автоматичного письма та спиритичної дошки.